

SEKSUEEL GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG IN DE SPORT ... EN DE FITNESSINDUSTRIE

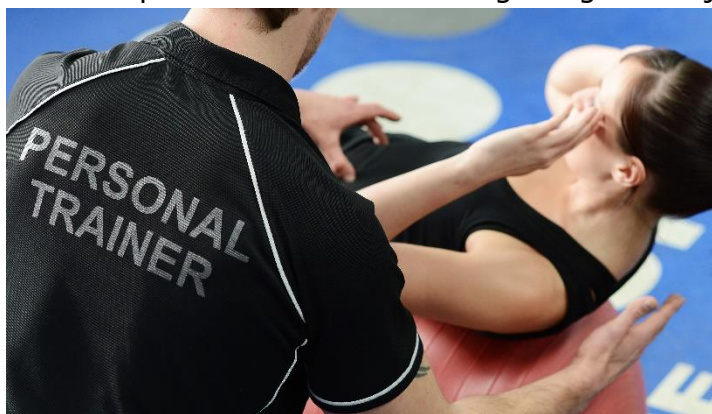
Laat je niet verleiden

De voorbije maand was er in Vlaanderen heel wat te doen omtrent 'seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport'. Volgend op het Europese VOICE project, een gesubsidieerd Erasmus+ programma, werden enkele Vlaamse topsporters bereid gevonden om hun negatieve ervaring hieromtrent te delen. De kracht van BV's (Bekende Vlamingen) gekoppeld aan media-aandacht heeft andermaal gespeeld. De beleidsverantwoordelijken met in hun zog de volledige sportsector kwamen in een korte maar hevige tsunami van acties en maatregelen terecht. Hopelijk met de juiste impact en gevolgen.

De ondertiteling 'laat je niet verleiden' slaat op verschillende invalshoeken. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is iets wat we zeker niet mogen negeren. Het is een maatschappelijk probleem dat in verschillende vormen voorkomt en in verschillende sectoren. We mogen ons echter niet laten verleiden tot impulsief haantjes-, kippen- of kuddegedrag. Voeten op de grond houden, handen bij zich en goed nadenken over juiste objectieve reacties en doeltreffende actie met zo weinig mogelijk negatieve bijwerking.

Laat je niet verleiden tot minimaliseren

Seksueel grensoverschrijdend gedrag komt inderdaad voor in allerlei vormen en op allerlei plaatsen. Binnen het gezin, de familie, op het werk, in het verenigingsleven, op openbare plaatsen, in de sportwereld *en ook in de fitnesssector*. Volgens seksualiteit.be is seksueel grensoverschrijdend gedrag de overkoepelende naam voor alle gedrag waarbij iemand tegen haar of zijn wil

wordt overgehaald, beïnvloed, gemanipuleerd, gechanteerd of gedwongen tot seks. Er zijn lichtere en ernstiger vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De plegers kunnen zowel bekenden als onbekenden zijn. Volgens seksualiteit.be komt seksueel misbruik het meest voor binnen de familie en komt seksueel

grensoverschrijdend gedrag buiten de familie minder vaak voor. 6 op 100 werknemers zouden volgens onderzoek slachtoffer worden van seksuele intimidatie op het werk. Volgens onderzoek heeft 1 op de 10 vrouwen en ruim 3 op de 100 mannen ooit seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt.

Het onderzoek waar de initiatiefnemers van VOICE naar refereren spreekt van 17% van de jonge Vlaamse sporters welke te maken krijgen met seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport. Soms blijft dit beperkt tot ongewenste

opmerkingen en seksueel getinte grappen, maar in sommige gevallen gaat het ook over ongewenste aanrakingen tot aanranding of verkrachting. Dit is bijna 1 op 5 en dus ruim boven de onderzoeksresultaten waar seksualiteit.be naar refereert. Hoe dan ook, ieder kind dat hiermee geconfronteerd wordt is er één te veel.

We zouden er ons nu makkelijk van af kunnen maken door te stellen dat onze sector wel deel uit maakt van de sportsector, maar dat wij hoofdzakelijk met volwassenen werken en dat de kenmerkende eigenschappen, afhankelijkheid en macht bij ons een duidelijk mindere rol spelen. Het hoog aantal gevallen van intimidatie op het werk bewijst dat niet alleen kinderen en jongeren geconfronteerd worden met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook onze sector moet er waakzaam voor zijn, maar op een verstandige manier zodat we het kind niet met het spreekwoordelijke badwater weggooien.

Laat je niet verleiden tot overreageren

Wanneer spectaculaire of onrustbarende verhalen worden gebracht door bekende namen kan het plots snel gaan. Praat- en duidingsprogramma's zijn hot en willen hot blijven. Door kijkcijfers gedreven spelen ze maar al te graag in op deze actualiteit. Begrijpelijk. Maar hoe de overheid, hun administraties en alle organisaties welke via de subsidiëringskanalen van deze overheid moeten leven aan een ongeziene snelheid plots alle hens aan dek roepen is hallucinant.

Wanneer we zien hoe ondoordachte social mediaberichten de rol van professionele journalistiek kunnen overnemen, moet het ons niet verwonderen dat beleidsmensen welke door profileringsdrang gedreven dit medium ook al te graag gebruiken geen risico willen nemen en onmiddellijk (over)reageren. Begrijpelijk want het lijkt wel een sport te worden om deze mensen meer

af te rekenen op hetgeen ze niet hebben gedaan (of wat bepaalde drukingsgroepen denken dat ze zouden moeten gedaan hebben) dan wat ze wel hebben gedaan.

Plots werd iedereen gemobiliseerd. Meer dan enkele getuigenissen had men niet nodig om het Vlaams Parlement een bijzondere commissie in het leven te laten roepen die zich zou buigen over het seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport. Dit werd onmiddellijk beslist op het Uitgebreid Bureau van het Parlement nadat in de media enkele feiten over seksueel grensoverschrijdend gedrag in de judowereld werden uitgesmeerd. Een onfortuinlijke communicatief niet zo sterke voorzitter van de judobond was kop van jut. Sommigen pleitten zelfs voor een echte onderzoekscommissie, maar daar was weinig enthousiasme over. Gelukkig waren er nog enkele heldere geesten welke beseften dat men hier op volgend

met nog tientallen gelijkaardige bijzondere commissies zou kunnen starten voor alle andere sectoren.

Het resultaat was wel dat iedere zichzelf respecterende sportfederatie onmiddellijk, gestuurd door ICES (Internationaal Centrum voor Ethiek in de Sport), VSF (Vlaamse Sportfederatie) en Sport Vlaanderen, uitpakte met een actieplan omtrent de problematiek. Overlegmomenten, publicaties en stappenplannen volgen mekaar op.

Uiteraard is dit niet slecht, maar een tsunami van initiatieven vergroot het probleem uit. Versta ons niet verkeerd, een probleem dat 'moet' worden aangepakt, maar overreageren kan een verkeerde perceptie doen ontstaan en uitmonden in brandmerken en schandvlekken bij mensen die het niet verdienen.

Laat je niet verleiden tot stigmatiseren

Er zijn veel meer trainers in de sport welke het echt goed menen. Goede bedoelingen hebben met de sport of sporttak zelf en met de jongeren die deze sport beoefenen. Bestuurders en begeleiders welke inderdaad een machtspositie bekleden, maar daar geen misbruik van maken. Geen liefde voor het individu maar liefde voor de sport en voor bewegen.

We moeten ervoor waken dat alle heisa niet stigmatiserend werkt naar alle trainers. Wie niet sportminnend is zal dergelijke verhalen al te snel aangrijpen als excuus om zelf geen stap te zetten richting sportclub en anderen te ontraden.

In de eerste plaats moeten de focus liggen op al het goede dat sport en bewegen kan bieden. Alle maatschappelijke en gezondheid gerelateerde voordelen welke we niet genoeg kunnen herhalen en benadrukken. *Verstandig bestrijden en stigmatisering vermijden...* dat moet de slagzin zijn.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is ook onze sector niet vreemd. Stel je voor dat enkele 'fitness' verhalen en getuigenissen de media hadden gehaald. Wetende hoe in het verleden abonnementen-, dopingmisbruik- en discriminatie problematieken ongenueanceerd in de media werden uitvergroot en door politici als dankbare springplank werden aangegrepen om zichzelf te profileren, mogen we blij zijn dat men ons (tot nu toe) heeft ontzien en dat de focus meer op jongeren is gericht.

We moeten de problematiek echter objectief durven aankaarten. Ook aan ons om actie te ondernemen.

Laat je niet verleiden om te negeren

De realiteit is dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een maatschappelijk probleem is dat niet exclusief terug te vinden is in sportclubs en werkplekken. Het gebeurt overal, ook in de fitnessclubs.

Door de omstandigheden in onze clubs zoals sfeer, kledij, aanrakingen, lichamelijkheid, enz... bewandelen we al te snel de grens van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze grens is een slappe koord. Niet iedereen is zich bewust van zijn eigen handelingen en de impact welke deze hebben. Soms

voelen personen zich slachtoffer lang voor het individu, welke de handeling stelt beseft dat hij of zij iets verkeerd doen. Objectief oordelen is moeilijk. Een aanraking of vriendelijke nekmassage kan door de één met enthousiasme worden ontvangen en bij een ander worden gepercipieerd als grensoverschrijdend gedrag.

Daarenboven bestaan er mogelijk verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in onze sector. Net zoals in alle werkomgevingen kan er seksuele intimidatie optreden tussen werknemers onderling en in de relatie werkgever – werknemer. Daarnaast hebben

we de relatie professional – beoefenaar. We mogen dit niet negeren, maar we mogen er ook niet kortzichtig in zijn. In al deze relaties kan seksueel grensoverschrijdend gedrag in beide richtingen werken. Zeker omdat het in onze sector meestal over volwassen gaat. Ook klanten kunnen zich ongepast gedragen, wat dikwijls over het hoofd wordt gezien. De klant is misschien wel altijd koning, maar veel royalty gaan ook dikwijls hun boekje te buiten. Denk maar aan de manier waarop sommige beoefenaars hun blikken, laat staan hun handen niet kunnen afhouden van het geoefende lichaam van een instructor. IJdelheid strelen kan aangenaam zijn, maar het strelen moet daar stoppen. Een fitnessinstructor kiest uiteindelijk voor een job als begeleider, hij of zij kiezen er niet voor om een chippendale of showgirl te zijn.

In alle gevallen moeten we de betrokken actoren leren om assertief te zijn en in de eerste plaats duidelijk aan te geven wat mag en kan. Empathie is een gave en we moeten onze professionals vooral leren om vooraf hierover duidelijk te communiceren. Alles begint met 'Mag dit' of 'Is dit ok'. Eigenlijk zou iedere onderneming hierrond een beleid moeten voeren. Het is te delicaat en gevaarlijk. Voor onze sector kennen we diverse ethische codes voor groepslesgevers, fitness instructors, personal trainers, eigenaars en managers. De IDEA codes of conduct zijn een heel mooi voorbeeld.

Ethiek gaat uiteraard veel verder dan seksueel grensoverschrijdend gedrag. Kathryn Hilgenkamp heeft 15 specifieke gebieden omschreven waar een fitness professional in overweging moet nemen wanneer hij nadenkt over ethisch gedrag.

Voor meer informatie over seksueel grensoverschrijdend gedrag en mogelijke meldpunten kan men steeds terecht bij een huisarts, meldpunt geweld, partnergeweld.be, vertrouwenscentra kindermishandeling, centra voor algemeen welzijnswerk, slachtofferhulp tele-onthaal of seksueelgeweld.be.

Ook over deze materie moeten we nadenken, we mogen het niet uit de weg gaan, we moeten gepast ingrijpen als er zich een probleem stelt. Excessief gedrag moet worden stopgezet en indien nodig bestraft, maar we mogen ons niet laten verleiden tot buitensporige reacties en communicatie welke stigmatiserend kan werken voor een volledige sector die het in de eerste plaats goed meent met zijn beoefenaars en hun gezondheid.

Verstandig spreken is moeilijk. Eerst even verstandig zwijgen is nog veel moeilijker.

Hou je fit,

Eric